

Thessaloniki biennale: 4 of Contemporary Art

ΜΠΙΕΝΑΛΕ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Θεσσαλονίκη, 20 Ιουνίου 2013

Δελτίο Τύπου

4η ΜΠΙΕΝΑΛΕ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
18 Σεπτεμβρίου 2013 - 31 Ιανουαρίου 2014

Γενικός τίτλος: «Παλιές Διασταυρώσεις-Make it New»

Τίτλος κεντρικής έκθεσης: «Παντού αλλά Τώρα» (*Everywhere but Now*)

Εκθέσεις, δράσεις σε μουσειακούς χώρους και μνημεία, εικαστικές εγκαταστάσεις, performances, εργαστήρια, συνέδρια, εκπαιδευτικά προγράμματα, παρεμβάσεις στο δημόσιο χώρο και ξεναγήσεις θα αποτελέσουν το σκηνικό στη Θεσσαλονίκη για την **4η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης**, από τις **18 Σεπτεμβρίου 2013 έως τις 31 Ιανουαρίου 2014**. Η διάρκεια της φετινής Μπιενάλε εκτείνεται σε τέσσερις και πλέον μήνες, με κυλιόμενες εκδηλώσεις και δράσεις, και στόχο να προσελκύσει το ενδιαφέρον των φιλότεχνων όχι μόνο της πόλης αλλά και διεθνώς.

Η **4η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης** αποτελεί τη δεύτερη διοργάνωση ενός τριμερούς σπονδυλωτού προγράμματος που ξεκίνησε το 2011 και υλοποιείται μέσω του **Επιχειρησιακού Προγράμματος Μακεδονία-Θράκη 2007-2013 του ΕΣΠΑ** που συγχρηματοδοτείται από την **Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)** και την **Ελλάδα**. Η οργάνωση είναι του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης και πραγματοποιείται με τη συμμετοχή της «**Κίνησης των 5 Μουσείων Θεσσαλονίκης**» (Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών του ΑΠΘ), τη στήριξη του **Δήμου Θεσσαλονίκης** και τη συνεργασία άλλων πολιτιστικών και εκπαιδευτικών φορέων, ινστιτούτων και ιδρυμάτων της πόλης.

Τη **γενική διεύθυνση** έχει η **Κατερίνα Κοσκινά**, πρόεδρος του ΚΜΣΤ, ιστορικός τέχνης-επιμελήτρια εκθέσεων.

Η έναρξη θα γίνει στις 18 Σεπτεμβρίου με τα εγκαίνια της έκθεσης «**Παντού αλλά Τώρα**» (*Everywhere but Now*) που επιμελείται η **Adelina von Fürstenberg**, **επικεφαλής επιμελήτρια της κεντρικής έκθεσης** της 4ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, και με τα εγκαίνια των εκθέσεων της «**Κίνησης των 5 Μουσείων**», ενώ τους επόμενους μήνες θα ακολουθήσουν οι υπόλοιπες εκθέσεις και δράσεις του προγράμματος.

Σύνοψη του προγράμματος της 4ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης
(*Το τελικό πρόγραμμα της διοργάνωσης, θα ανακοινωθεί στην πλήρη του μορφή τον Σεπτέμβριο*)

Η Μεσόγειος ως γεωγραφικός χώρος, ως πεδίο έρευνας και μελέτης της σύγχρονης πολιτιστικής και κοινωνικής πραγματικότητας, με θολό ίσως ακόμη αλλά και συγχρόνως άκρως ενδιαφέρον το νέο τοπίο της να διαμορφώνεται από τις δραματικές αλλαγές που συντελούνται τα τελευταία χρόνια, με εμφανή τα ιδιαίτερα και

παραδοσιακά χαρακτηριστικά του, αλλά και με σαφείς ενδείξεις επιρροής του παγκόσμιου μοντέλου, παραμένει και φέτος η θεματική γύρω από την οποία θα αναπτυχθεί ολόκληρο το πρόγραμμα της **4ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης**, κάτω από τον γενικό τίτλο «**Παλιές Διασταυρώσεις-Make it New**».

Η διάρθρωση του προγράμματος της 4ης διοργάνωσης έχει ως εξής. :

Κεντρική Έκθεση

«**Παντού αλλά Τώρα**» (**Everywhere but Now**) είναι ο τίτλος που έδωσε η επικεφαλής επιμελήτρια **Adelina von Fürstenberg**, ανεξάρτητη επιμελήτρια, παραγωγός ταινιών και πρόεδρος της MKO ART for The World, στην κεντρική έκθεση της διοργάνωσης.

Πάνω από 50 καλλιτέχνες από 25 χώρες, από τη Βραζιλία και την Κούβα μέχρι το Ιράν και την Ινδία, καθώς και πολλές χώρες της Μεσογείου, συμπεριλαμβανομένων 14 καλλιτεχνών από την Ελλάδα, θα παρουσιάσουν τη δουλειά τους χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα, όπως τη ζωγραφική, τη γλυπτική, τη φωτογραφία, τις βίντεο εγκαταστάσεις, τα φιλμ και την περφόρμανς.

Η **Adelina von Fürstenberg** σχολιάζει τον τίτλο της έκθεσης: «Η έκθεση “Παντού, αλλά Τώρα” συνδέει στενά το ζήτημα του χώρου και του πνεύματος του τόπου (genius loci) στην περιοχή της Μεσογείου με το ζήτημα του χρόνου της δημιουργίας στο σύγχρονο μας κόσμο. Για την ακρίβεια, είναι το *εδώ και τώρα* του Ερνστ Γιούνγκερ που στο “Treaty of rebel” περιγράφει τον επαναστάτη ως έναν ανεξάρτητο και ελεύθερο άνθρωπο, έναν άνθρωπο της δράσης, παρόμοιας ιδιοσυγκρασίας με αυτήν του καλλιτέχνη. Το “Παντού αλλά Τώρα” διευρύνει, επίσης, την έννοια του *εδώ* (χώρος) και *τώρα* (χρόνος) προσδίδοντάς της ένα πιο εκτεταμένο νόημα: ένα όραμα που εμμένει στα ιδεώδη του υπαρξισμού και αναγνωρίζει την ευθραυστότητα της φύσης του ανθρώπου, το *εδωνά είναι*, το *Dasein* του Χάιντεγκερ. Επιπλέον, μπορούμε να αντιληφθούμε στον τίτλο το θεμελιώδη χαρακτήρα του *Dasein* υπό την έννοια του *είναι στον κόσμο*, λαμβάνοντας τον κόσμο ως ορίζοντα αυτού του project».

Συμμετέχοντες καλλιτέχνες και κινηματογραφιστές: Marina Abramovic, Ghada Amer, John Armleder, Maja Bajević, Lenora de Barros, Jacques Berthet, Nigol Bezjian, Mohamed Bourouissa, Marie Bovo, David Casini, Sheba Chhachhi, Claire Fontaine, Jordi Colomer, Marta Dell’Angelo, Desertmed Collective, Inci Eviner, Ymane Fakhir, Parastou Forouhar, Khaled Jarrar, Hüseyin Karabey, Gülsün Karamustafa, Iseult Labote, Ange Leccia, Los Carpinteros, DeAnna Maganias, Marcello Maloberti, Mark Mangion, Liliana Moro, Adrian Paci, Rosana Palazyan, Jafar Panahi, Dan & Lia Perjovschi, Ivan Petrović, Khalil Rabah, Philip Rantzer, Zineb Sedira, Veronica Smirnoff, Priscilla Tea, Gal Weinstein, Peter Wüthrich, Raed Yassin.

Beforelight, Γιώργης Γερόλυμπος, Απόστολος Γεωργίου, Χάρις Επαμεινώνδα, Βασίλης Ζωγράφος. Ντιάννα Μαγκανιά, Μίλτος Μανέτας, Βασίλης Μπαλάσκας, Μαρία Παπαδημητρίου, Πάρις Πετρίδης, Πάνος Τσαγκάρης, Μαρία Τσάγκαρη

Μουσειογραφική επιμέλεια έκθεσης: Uliva Velo, Αρχιτέκτονας

Λίστα χωρών: Αίγυπτος, Αλβανία, Αλγερία, Βοσνία, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Ελλάδα, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Ισπανία, Ιράν, Ισραήλ, Ιταλία, Κούβα, Κύπρος, Λίβανος, Μάλτα, Μαρόκο, Παλαιστίνη, Ρουμανία, Ρωσία, Σερβία, Συρία, Τουρκία

Χώροι εκθέσεων: Αλατζά Ιμαρέτ, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, Γενί Τζαμί, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (Μονή Λαζαριστών), Περίπτερο 6 (ΔΕΘ)

Για πρώτη φορά, ένα μεγάλο μέρος της κεντρικής έκθεσης της Μπιενάλε Θεσσαλονίκης εκτίθεται στο Περίπτερο 6 της διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης, προτρέποντας τους

επισκέπτες για μία περιήγηση στο κέντρο, με στόχο τη γνωριμία με τα μουσεία, τα μνημεία και την παλιά και σύγχρονη ιστορία της πόλης.

Η έδρα του ΚΜΣΤ, η Μονή Λαζαριστών, με αφορμή τον εορτασμό των 100 χρόνων από τη γέννηση του συλλέκτη Γιώργου Κωστάκη, διατίθεται εξολοκλήρου για τη φιλοξενία της έκθεσης «Η συλλογή Κωστάκη και η ρωσική πρωτοπορία. 100 χρόνια από τη γέννηση του συλλέκτη», με την οποία προβάλλεται μέσα από πλέον των 350 έργων η σημαντική συλλογή και το έργο του συλλέκτη.

Ταυτόχρονα, καλλιτέχνες της κεντρικής έκθεσης συνδιαλέγονται κατά τη διάρκεια της Μπιενάλε με έργα της ρωσικής πρωτοπορίας.

Εκθέσεις των 5Μ

Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Τίτλος έκθεσης: «**Η συλλογή Κωστάκη και η ρωσική πρωτοπορία. 100 χρόνια από τη γέννηση του συλλέκτη**»

Χώρος: ΚΜΣΤ, Μονή Λαζαριστών

Διάρκεια: 5 Μαΐου 2013-31 Ιανουαρίου 2014

Επιμέλεια: Μαρία Τσαντσάνογλου, Διευθύντρια ΚΜΣΤ, Αγγελική Χαριστού, Ιστορικός Τέχνης ΚΜΣΤ

100 χρόνια συμπληρώνονται το 2013 από τη γέννηση του Γιώργου Κωστάκη (1913-1990), και το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης γιορτάζει αυτό το επετειακό έτος, με μία έκθεση αφιερωμένη στον ίδιο τον συλλέκτη. Πρόκειται για μία μεγάλης κλίμακας παρουσίαση της συλλογής και του αρχείου Κωστάκη με έργα που ακολουθούν το βλέμμα και την μέθοδο του συλλέκτη και ξεδιπλώνουν την ιστορία της συλλογής του. Η έκθεση αναπτύσσεται μέσα από ποικίλες μονογραφικές παρουσιάσεις καλλιτεχνών και τονίζονται οι επιμέρους ενότητες της συλλογής, ενώ πλαισιώνεται από οργανωμένες ξεναγήσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, αυτόνομη εκπαιδευτική δράση για παιδιά και γονείς/συνοδούς, ομιλίες, βιβλιοπαρουσιάσεις και κύκλο μαθημάτων με θέμα τη ρωσική πρωτοπορία.

Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Τίτλος έκθεσης «**Παράδοση-Ανατροπή**»

Χώρος: Αποθήκη Β1, λιμάνι

Διάρκεια: Σεπτέμβριος 2013-Δεκέμβριος 2014

Επιμέλεια: Κατερίνα Κοσκινά, Πρόεδρος ΚΜΣΤ, Γιάννης Μπόλης, Ιστορικός Τέχνης ΚΜΣΤ

Η έκθεση απαρτίζεται από έργα που προέκυψαν από δωρεές και αγορές του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης τα τελευταία χρόνια. Τα έργα –ζωγραφικές και γλυπτικές συνθέσεις, φωτογραφίες, εγκαταστάσεις και βίντεο– επιδιώκουν να διαμορφώσουν μια ενιαία πρόταση για την κατάσταση στη Μεσόγειο, που να είναι ταυτόχρονα γλώσσα, πράξη και ιδίωμα, έκφραση και εικόνα σε μια εποχή έντονων, δραματικών και ραγδαίων ανακατατάξεων και μεταβολών.

Οι καλλιτέχνες αφηγούνται ιστορίες προσωπικών και συλλογικών βιωμάτων, που θέτουν κοσμοθεωρητικές και φιλοσοφικές έννοιες ή ακόμα μία ιστορία που άπτεται σύγχρονων πολιτικών, κοινωνικών και πολιτιστικών προβληματισμών όπως η αλλοτρίωση, η βία, η τεχνολογία της πληροφορίας, οι σχέσεις παρόντος και παρελθόντος, οι νέες επικοινωνιακές συνθήκες του καλλιτεχνικού έργου, οι δομές και οι συμπεριφορές στο αστικό περιβάλλον, η οικονομική κρίση, η παγκοσμιοποίηση, αλλά και οι ομοιότητες και οι διαφορές, οι συγκλίσεις, οι ενοποιητικές γραμμές και οι αποκλίσεις, το «παλαιό» και το «νέο» μέσα στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο της Μεσογείου.

Καλλιτέχνες:

Νίκος Αλεξίου, Λυδία Δαμπασίνα, Αντιγόνη Καββαθά, Λίξη Καλλιγά, Νίκη Καναγκίνη, Μαρία Λοιζίδου, Δημήτρης Μεράντζας, Κωνσταντίνος Ξενάκης, Λήδα

Παπακωνσταντίνου, Γιώργος Τσεριώνης, Κώστας Τσόκλης, Stephen Antonakos, Khaled Hafez, Mahita Khatari, Nikolaj Bendix Skuym Larsen, Irfan Onürmen, Dennis Oppenheim, Eugenio Tibaldi, Yang Yongling, κ.ά

Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Τίτλος έκθεσης: «**Μεσογειακά παλίμψηστα: τρία αινίγματα φθοράς και αφθαρσίας**»

Χώρος: Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Διάρκεια: 18 Σεπτεμβρίου 2013-31 Ιανουαρίου 2014

Επιμέλεια: Δρ Αρχαιολογίας Ευαγγελία Στεφανή, αρχαιολόγος ΑΜΘ, Δρ Αρχαιολογίας Αγγελική Κουκουβού, αρχαιολόγος ΑΜΘ, Δρ Ιστορίας της Τέχνης Θέμις Βελένη

Η έκθεση “Μεσογειακά παλίμψηστα: τρία αινίγματα φθοράς και αφθαρσίας” φέρνει σε διάλογο δύο πολιτισμικά παράγωγα διαφορετικών εποχών του ίδιου τόπου. Ένα αρχαίο κείμενο -το αρχαιότερο σωζόμενο ελληνικό «βιβλίο» της Ευρώπης, ο πάπυρος του Δερβενίου, συνομιλεί με δύο σύγχρονα καλλιτεχνικά έργα με τη μορφή εγκατάστασης του Δημήτρη Ξόνογλου.

Η έκθεση απαρτίζεται από δύο ενότητες που ορίζονται αντίστοιχα από δύο μεγάλοι μεγέθους εγκαταστάσεις του καλλιτέχνη Δημήτρη Ξόνογλου σε δύο αίθουσες του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης. Η πρώτη θέτει το ζήτημα της σχέσης της πολιτικής και θεσμικής εξουσίας με τη γνώση και τα πολιτισμικά και υλικά αγαθά, ενώ η δεύτερη της ατομικής ευθύνης απέναντι στη γνώση και τις επιλογές με τις οποίες ο καθένας χτίζει από την πληθώρα των πολιτισμικών πληροφοριών το προσωπικό του πολιτισμικό παλίμψηστο.

Η έκθεση θέτει εκ νέου το διαχρονικό ερώτημα που αφορά στην απόκτηση και τη διαχείριση της γνώσης. Στη γνώση ως συλλογή μονάδων πολιτισμικής πληροφορίας από διαφορετικές πηγές προέλευσης, ως ένα δυναμικό πολυσυλλεκτικό κατασκεύασμα που ταξιδεύει με φορείς τα υλικά και τα οργανικά σώματα στον χώρο και τον χρόνο.

Στη γνώση ως ατομική υπόθεση αλλά και ως συλλογική προϋπόθεση για την ύπαρξη, τον προσδιορισμό και τη διατήρησή της. Ένα ερώτημα που προβάλλει επιτακτικά υπό νέο πρίσμα σε μία κρίσιμη για την ανθρωπότητα εποχή: “πώς μεταδίδεται”, “πώς αφομοιώνεται” η γνώση, “ποιός διαχειρίζεται” τη γνώση και “πώς, τελικά, μετουσιώνεται η γνώση του παρελθόντος σε δημιουργία στο παρόν”.

Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού

Τίτλος έκθεσης: «**Η τιμή του αγίου Μάμαντος στη Μεσόγειο. Ένας ακρίτας άγιος ταξιδεύει**»

Χώρος: Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων

Διάρκεια: 19 Οκτωβρίου 2013-19 Ιανουαρίου 2014

Επιμέλεια: Δρ Αγαθονίκη Τσιλιπάκου, Διευθύντρια ΜΒΠ, Δρ Νικόλαος Μπονόβας, Αρχαιολόγος ΜΒΠ

Η έκθεση για πρώτη φορά παρουσιάζει την ευρεία διάδοση της τιμής ενός αγίου που παραμένει ζωντανή σε διαφορετικούς λαούς της Μεσογείου. Αντικείμενα από την Ελλάδα και την Κύπρο και πλούσιο εποπτικό υλικό καλύπτουν την περίοδο από τον 6ο αιώνα έως τις μέρες μας.

Αρχικά δίνεται το στίγμα της ταυτότητας του αγίου, που μαρτύρησε στην Καισάρεια της Μ. Ασίας στα χρόνια του Αυρηλιανού (270-275 μ.Χ.) και γίνεται αναφορά στην καταγωγή του εικονογραφικού τύπου του αγίου ως έφηβου βοσκού. Το κύριο μέρος της έκθεσης επικεντρώνεται στη διάδοση της τιμής του αγίου Μάμαντος στην Κύπρο, την Κωνσταντινούπολη, την ανατολική Μεσόγειο και την Ελλάδα. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη σχέση του αγίου με τον πολιούχο της Θεσσαλονίκης άγιο Δημήτριο, τονίζοντας την ιδιότητα του μυροβλήτη και ιαματικού αγίου. Η έκθεση κλείνει παρουσιάζοντας την εξάπλωση της τιμής στη μεσαιωνική Δύση.

Μέσα από ναούς, τοιχογραφίες, εικόνες, αντικείμενα μικροτεχνίας, θρησκευτικές πανηγύρεις, τοπωνύμια προβάλλεται μία ενιαία λατρευτική παράδοση που επιβιώνει

σε περιοχές της Μεσογείου. Τα εκθέματα και το εποπτικό υλικό προέρχονται από τις συλλογές του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, δημόσια μουσεία και ιδιωτικές συλλογές, εφορείες αρχαιοτήτων της Ελλάδας, μουσεία και ναούς της Κύπρου.

Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Τίτλος έκθεσης: «**Η μεσογειακή εμπειρία: Μεσόγειος ως χωροταξικό παράδειγμα διακίνησης ιδεών και λόγου**».

Χώρος: Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Διάρκεια: 18 Σεπτεμβρίου- 31 Δεκεμβρίου 2013

Επιμέλεια: Ντίνης Ζαχαρόπουλος, Καλλιτεχνικός Διευθυντής ΜΜΣΤ

Βοηθοί επιμελητή: Αλέξιος Παπαζαχαρίας, Μάρω Ψύρρα

Η έκθεση του ΜΜΣΤ περιλαμβάνει περισσότερα από 120 εμβληματικά έργα σύγχρονης τέχνης ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών που διαπραγματεύονται την πολυσήμαντη έννοια του δημοσίου-ελεύθερου χώρου. Έχοντας ως αφητηρία τη Μεσόγειο, ως χωροταξικό μοντέλο και ως δομή όπου το παραδοσιακό κέντρο δίνει τη θέση του στον «απέναντι χώρο» σαν πρότυπο επικοινωνίας και ανταλλαγής, η έκθεση διερευνά τη διαμόρφωση νέων γνωστικών και αισθητικών κατηγοριών στη σύγχρονη τέχνη, παρουσιάζοντας συστηματικά και για πρώτη φορά μια τοπολογία της "μεσογειακής εμπειρίας" από το Νέο Ρεαλισμό και την Arte Povera μέχρι σήμερα.

Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η τέχνη της δημόσιας σφαίρας έπαψε να ταυτίζεται αποκλειστικά με την «αγαλματοποιία» και τη μνημειακή γλυπτική και έφερε στο προσκήνιο το ιδιότυπο αίτημα των εικαστικών για ένωση της τέχνης με τη ζωή. Στο πλαίσιο αυτό εμφανίστηκαν νέες μορφές τέχνης όπως τα Περιβάλλοντα, οι Εγκαταστάσεις και οι Δράσεις που εγκαινίασαν μια συνειδητή προσπάθεια ενσωμάτωσης της καλλιτεχνικής δημιουργίας στον πραγματικό χώρο και επεδίωξαν την ενεργή πλέον συμμετοχή του θεατή στο εικαστικό αποτέλεσμα.

Η δημόσια τέχνη στην περιοχή της Μεσογείου, ήταν ιστορικά συνδεδεμένη με τον αστικό ιστό. Με την πάροδο του χρόνου ωστόσο τα νέα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά συμφραζόμενα καθώς και η ραγδαία εξάπλωση της τεχνολογίας διαμόρφωσαν ένα διαφορετικό καλλιτεχνικό συγκείμενο. Σήμερα «δημόσιος χώρος», μπορεί να θεωρηθεί η νοητική διάσταση ενός μνημείου όπως ο Λευκός Πύργος, ενός ιδιωτικού χώρου όπως η οικία του Καβάφη στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου ή ακόμη και οι δυνητικοί χώροι των ΜΜΕ ή του διαδικτύου καθώς και αρχείων, τόπος μνήμης, αντικειμένων που μαρτυρούν την ύπαρξη του άλλου δίπλα μας ή απέναντί μας.

Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών ΑΠΘ

Τίτλος έκθεσης: «**Βάσω Κατράκη: Σε Λευκό και Μαύρο**»

Χώρος: Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών ΑΠΘ

Διάρκεια: Σεπτέμβριος- Δεκέμβριος 2013

Γενική Ευθύνη: Καθ. Αλεξάνδρα Γουλάκη-Βουτυρά

Επιμέλεια: Παναγιώτης Μπίκας Δρ. Ιστορίας της Τέχνης

Καλλιτεχνική επιμέλεια: Μαριέττα Πανίδου, Master of Fine Arts (MFA), Graphic Design, College of Creative Arts, School of Art and Design, West Virginia University, Η.Π.Α.

Υποστήριξη έκθεσης: Χριστίνα Τσαγκάλια

Η έκθεση «Βάσω Κατράκη: Σε Λευκό και Μαύρο» στο Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών αποτελεί ένα σημαντικό καλλιτεχνικό γεγονός για την πόλη της Θεσσαλονίκης. Η Βάσω Κατράκη υπήρξε η σημαντικότερη ελληνίδα χαράκτρια και με το έργο της εικονογράφησε την αγωνία και την πορεία του ελληνικού λαού στη δύσκολη μεταπολεμική περίοδο. Με το κοινωνικά και πολιτικά φορτισμένο έργο της μετέδωσε το πανανθρώπινο μήνυμα του ουμανισμού αναμορφώνοντας ουσιαστικά την τέχνη της χαρακτικής με την οποία ασχολήθηκε σχεδόν αποκλειστικά. Βραβευμένη στο εξωτερικό με σημαντικές διακρίσεις, ανάμεσά τους σίγουρα ξεχωρίζει η βράβεισή της στη Μπιενάλε της Βενετίας το 1966 με Επίτροπο τον Τώνη Σπητέρη, αποτέλεσε άξονα αναφοράς για τους Έλληνες χαράκτες. Η παρουσίαση σημαντικών σταθμών της πορείας της μέσα από έργα που κυριαρχεί η τόσο χαρακτηριστική αφαιρετική γραμμή,

πλαισιωμένα με μήτρες, με τα περίφημα βότσαλα από τη Γυάρο και με υλικό από το Αρχείο του Τώνη Σπητέρη, δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες να γνωρίσουν την εμβληματική καλλιτεχνική πορεία μιας χαράκτριας που κατάφερε με μοναδικό τρόπο να συνδέσει το ατομικό με το συλλογικό.

Η έκθεση έχει ως άξονα αναφορά τόσο το πολιτικά φορτισμένο έργο της Κατράκη όσο και την ανάδειξη από μέρους της του ζητήματος της ανάδειξης του υλικού και της λαϊκής τέχνης. Δεύτερος άξονας είναι η αποτύπωση από την καλλιτέχνηδα όψεων της λιμνοθάλασσας του Μεσολογγίου, όχι μόνο ως ειδυλλιακού τοπίου, αλλά και ως ενός οικοσυστήματος που κινδυνεύει. Συνδέεται με αυτόν τον τρόπο με τις σύγχρονες περιβαλλοντικές ανησυχίες για τη χρήση των υδάτων της Μεσογείου που απασχολεί και τους μεταγενέστερους καλλιτέχνες.

Άλλες δράσεις του Κεντρικού Προγράμματος

3ο Φεστιβάλ Περφόρμανς Θεσσαλονίκης

Διάρκεια: 15-19 Οκτωβρίου 2013

Επιμέλεια και συντονισμός: Ειρήνη Παπακωνσταντίνου, Ιστορικός Τέχνης ΚΜΣΤ

Μετά την επιτυχημένη διεξαγωγή του πρώτου και δεύτερου Φεστιβάλ (το 2009 και το 2011 αντίστοιχα), τη θετική ανταπόκριση από το κοινό και δεδομένου στο πόσο συνέβαλε στη διάδοση της performance ως καλλιτεχνική έκφραση και πρακτική, επιδιώκουμε το 3^ο Φεστιβάλ να αποτελέσει ένα σημαντικό εγχείρημα που θα διερευνήσει την έννοια και την εξέλιξη της performance, θα προκαλέσει την ευαισθητοποίηση του κοινού και θα αφήσει ένα έντονο στίγμα στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης.

Το φετινό Φεστιβάλ θα περιλαμβάνει ζωντανές δράσεις που θα υπογραμμίζουν τα ετερόκλητα στοιχεία που απαρτίζουν την τέχνη της περφόρμανς, master classes από καλλιτέχνες που θα συμμετέχουν στο Φεστιβάλ και ένα workshop που θα πραγματοποιηθεί μια εβδομάδα πριν την έναρξη του Φεστιβάλ και θα έχει ως στόχο τη διεύρυνση της σχέσης της περφόρμανς με τη φωτογραφία, και την απόδοσή της από το φωτογραφικό φακό. Επιπλέον το Φεστιβάλ θα περιλαμβάνει ημερίδα, συναυλίες πειραματικής ηλεκτρονικής μουσικής προβολές βίντεο περφόρμανς και αφιερώματα σε δύο καλλιτεχνικές μορφές που μέσα στην πολύχρονη εικαστική τους πορεία διακρίθηκαν στο χώρο της performance.

Καλλιτέχνες

Live performances: Maria Jose Arjona (Κολομβία), Ron Athey (ΗΠΑ/Μεγάλη Βρετανία), Aymeric Hainaux (Γαλλία), Clarice Lima (Βραζιλία, Mara Maglione (Ιταλία), Mohamed El Mahdaoui (Μαρόκο), Monali Meher (Ινδία), Αλέκος Πλωμαρίτης (Ελλάδα), Tamar Raban (Ισραήλ), Μαρία Σιδέρη (Ελλάδα)

Workshop: Manuel Vason

Αφιερώματα: Valie Export (προβολές), Δημήτρης Αληθινός (διάλεξη, αναβίωση ενός Συμβάντος, προβολές)

Video-performance προβολές: Sarah Trouche (Γαλλία), Andres Galeano (Ισπανία), Μαίρη Ζυγούρη (Ελλάδα), *Performance Voyage by Artists' Association MUU* (Φιλανδία)

Εργαστήριο Νέων Καλλιτεχνών της 4ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, σε συνεργασία με το Πεδίο Δράσης Κόδρα του Δήμου Καλαμαριάς

Χώρος: Πεδίο Δράσης Κόδρα, Καλαμαριά Θεσσαλονίκης

Διάρκεια: 14-25 Οκτωβρίου 2013

Επιμέλεια: Αρετή Λεοπούλου, Ιστορικός Τέχνης ΚΜΣΤ, Θοδωρής Μάρκογλου, Ιστορικός Τέχνης ΚΜΣΤ)

Συνεργασία: Δημήτρης Μιχάλαρος, Διευθυντής Πεδίου Δράσης Κόδρα

Το εργαστήριο καλλιτεχνών της 4^{ης} Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης φέτος πραγματοποιείται με μία εξαιρετικά γόνιμη συνεργασία με το Πεδίο Δράσης Κόδρα, του Δήμου Καλαμαριάς.. Ως εργαστήριο αποτελεί ένα από τα πιο ρευστά προγράμματα, καθώς οι συμμετέχοντες καλούνται να εργαστούν αφότου η Μπιενάλε ξεκινήσει και να διαμορφώσουν τα έργα τους στην πορεία της διοργάνωσης.

Δύο επικεφαλής καταξιωμένοι καλλιτέχνες θα είναι οι εμπυχωτές του προγράμματος, μαζί με τους επιμελητές και συντονιστές του εργαστηρίου. Θα δημιουργηθεί μία ομάδα 7 έως 10 καλλιτεχνών από ποικίλα δημιουργικά πεδία και από διαφορετική βάση εμπειριών, οι οποίοι θα καλούνται να συντονίσουν τη δράση τους στο πλαίσιο τους εργαστηρίου (καλλιτέχνες με αναγνωρισμένη πορεία θα συνεργαστούν μαζί με φρέσκους αποφοίτους των Σχολών Καλών Τεχνών Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων και Φλώρινας, οι οποίοι θα επιλεγούν από επιτροπή, μετά από κατάθεση φακέλων στην Πλατφόρμα του Πεδίου Δράσης Κόδρα). Ό, τι υλικό προκύψει από το εργαστήριο, θα παρουσιαστεί κατόπιν είτε μέσω μίας έκθεσης είτε με οποιοδήποτε εναλλακτικό τρόπο τα ίδια τα έργα θα επιβάλλουν.

Συμπόσιο

Το θέμα του φετινού συμποσίου θα συνδεθεί και πάλι με το γενικό τίτλο της διοργάνωσης και κατά συνέπεια με τη Μεσόγειο, ενώ θα επικεντρωθεί στη λειτουργία του αρχείου και τις εφαρμογές του στο χώρο της σύγχρονης τέχνης

Αφιέρωμα στον πειραματικό και εικαστικό κινηματογράφο σε συνεργασία με το 54ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

1-10 Νοεμβρίου 2013

Παρεμβάσεις στο δημόσιο χώρο

Ταυτόχρονα, η 4η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης θα ενισχύσει επικοινωνιακά εκθέσεις και δράσεις άλλων φορέων, ιδρυμάτων και ομάδων. Το πλήρες πρόγραμμα θα ανακοινωθεί στην τελική συνέντευξη Τύπου, πριν τα επίσημα εγκαίνια της Μπιενάλε τον Σεπτέμβριο..

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΡΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων & Επικοινωνίας ΚΜΣΤ
T: 2310 589152
press@greekstatemuseum.com, pr@greekstatemuseum.com

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας - Θράκης 2007-2013
Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ **ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ** ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Ενδιάμεση
Διαχειριστική
Αρχή

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων,
Πολιτισμού και Αθλητισμού
Γενική Γραμματεία Πολιτισμού

**ΚΡΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
STATE MUSEUM
OF CONTEMPORARY ART**

**Κίνηση 5 Μουσείων
Θεσσαλονίκης**

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Χορηγοί Επικοινωνίας

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

εξώστης

SOUL
2310 MAGAZINE Η ΨΥΧΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

